

ved indfrielse indtræde i virksomhedspantet. Bestemmelsen kan i sådanne tilfælde anvendes over for den nærstående, forudsat at omstødelse kunne være sket over for virksomhedspanthaveren.

Efter 1. pkt. kan forøgelser af pantet, der sker ved, at aktiver omfattes af pantet i perioden senere end 3 måneder før fristdagen, omstødes. Det følger modsætningsvis heraf, at forøgelse af et virksomhedspant, der alene sker som følge af, at aktiver, der allerede inden omstødelsesperiodens begyndelse var omfattet af pantet, stiger i værdi, ikke kan omstødes efter § 70 a. Dette kunne eksempelvis forekomme, hvis en immateriel rettighed stiger i værdi. Bestemmelsen må på dette punkt formentlig anses for overensstemmende med § 70, således som denne fortolkes i retspraksis.

Afgørende for, hvornår et aktiv anses for omfattet af virksomhedspantet, er det tidspunkt, hvor aktivet blev erhvervet af skyldneren. Er aktivet ikke erhvervet fra tredjemand, men derimod opstået som følge af skyldnerens dispositioner, hvilket typisk vil være tilfældet med hensyn til fordringer og immaterielle rettigheder, er tidspunktet for aktivets opståen afgørende.

Efter 1. pkt. er det for så vidt angår aktiver, der blev omfattet af pantet i perioden fra 3 måneder før fristdagen, fastsat, at omstødelse af den enkelte forøgelse kan ske, medmindre panthaveren kan godtgøre, at forøgelsen skete på en måde, der fremstod som ordinær. Har der været en forøgelse af pantet, der ikke fremstod som ordinær, og som således kan omstødes efter 1. pkt. kan der tillige ske omstødelse af efterfølgende ordinære forøgelser af pantet, jf. 2. pkt. At der er tale om en »forøgelse af pantet«, vil sige, at forøgelsen skal have mindsket panthaverens risiko.

Det beror på en samlet vurdering, om en forøgelse kan anses for ordinær. Såfremt virksomheden fortsætter sine vareindkøb og varesalg i nogenlunde samme omfang som hidtil, må de deraf følgende ændringer i pantets omfang som udgangspunkt anses for ordinære.

Det er derimod som udgangspunkt ikke ordinært, såfremt virksomheden i omstødelsesperioden øger sine vareindkøb og dermed pantets omfang, medmindre der konkret kan påvises en forretningsmæssigt begrundet årsag til de øgede indkøb, såsom et særligt fordelagtigt tilbud, omsætningsfremgang eller sæsonbetingede udsving. Finansieres de øgede vareindkøb ikke via leverandørkredit, men derimod via betaling over den sikrede kredit hos virksomhedspanthaveren, vil de øgede indkøb dog ikke resultere i et omstødelseskrav, i det omfang der er sket en nettoudvidelse af kreditten, jf. 3. pkt.

Såfremt varesalget øges inden for omstødelsesfristen, er dette som udgangspunkt ikke ordinært. Det har

især betydning, hvis virksomhedspantet omfatter virksomhedens fordringer, men ikke varelageret. Omfatter pantet derimod såvel fordringerne som varelageret, modsvares forøgelsen af pantet i fordringerne i et vist omfang af en tilsvarende forringelse af pantet i varelageret, og omstødelse vil alene angå den værdiforøgelse, der samlet set er sket ved varesalgene, jf. 3. pkt.

En forøgelse af kontantsalget indebærer ikke en forøgelse af pantets værdi og vil dermed ikke kunne omstødes efter § 70 a. Uanset at provenuet fra kontantsalg anvendes til at nedbringe kreditten hos panthaveren, vil der ikke være grundlag for at omstøde nedbringelsen efter § 70 a, men omstødelse vil efter omstændighederne kunne ske efter § 67.

Erhvervelse fra tredjemand af immaterielle rettigheder og fordringer vil normalt ikke kunne anses for ordinær, når erhvervelsen er sket i omstødelsesperioden. Erhvervelse af nye drifts- og anlægsaktiver i omstødelsesperioden vil som udgangspunkt alene kunne anses for ordinær, hvis erhvervelsen var nødvendig for at fortsætte driften, herunder eventuelt for at opfylde nye kontrakter.

3. pkt. indeholder nogle begrænsninger i adgangen til at omstøde panteforøgelser, der er omfattet af 1. pkt.

Efter 1. led kan omstødelse ikke ske, i det omfang forøgelsen af pantet modsvares af en efterfølgende forringelse af virksomhedspantet. En forringelse af pantet kan ske ved, at aktiver udgår af pantet, inden panthaver har tiltrådt pantet.

Virksomhedspanthaverens (f.eks. pengeinstituttets) risikoformindskelse ved indbetalinger på pantsætters kassekredit kan som udgangspunkt omstødes efter konkurslovens § 67 om omstødelige betalinger eller efter den foreslåede § 70 a om omstødelig sikkerhed.

Er en pantsat fordring på 100.000 kr. ophørt ved indbetaling på den kassekredit, som er sikret ved pantet, reducerer dette som udgangspunkt den forøgelse af panteretten, der kan omstødes efter § 70 a, 1. og 2. pkt. Nedbringelsen af kassekreditten vil imidlertid kunne omstødes efter § 67, såfremt betingelserne herfor er opfyldt, herunder navnlig om pantsætteren på indbetalingstidspunktet havde fri rådighed over kassekreditten.

Sker indbetalingen som et led i panthaverens tiltrædelse af pantet, f.eks. i sammenhæng med at panthaveren nedsætter trækingsrammen på kassekreditten, vil spørgsmålet om omstødelse i stedet skulle bedømmes efter den foreslåede regel i konkurslovens § 70 a. Det fremgår heraf, at det afgørende for, om spørgsmålet om omstødelse af indbetalinger på den pantsikrede